



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SPRAWA KUBASZEWSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 571/04)

WYROK

STRASBURG

2 lutego 2010 roku

OSTATECZNY

02/05/2010

*Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w Artykule 44 § 2
Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej*

W sprawie Kubaszewski przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Czwarta), zasiadając jako Izba w składzie:

Nicolas Bratza, *Przewodniczący,*

Lech Garlicki,

Giovanni Bonello,

Ljiljana Mijović,

Päivi Hirvelä,

Ledi Bianku,

Nebojša Vučinić, *sędziowie,*

oraz Fatoş Araci, *Zastępca Kanclerza Sekcji,*

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 stycznia 2010 roku,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 571/04) wniesionej do Trybunału w dniu 8 grudnia 2003 roku przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez obywatela Polski, Pana Czesława Kubaszewskiego („skarżący”).
2. Skarżący był reprezentowany przez pana A. Zielonackiego, adwokata prowadzącego praktykę w Poznaniu. Rząd polski ("Rząd") był reprezentowany przez pełnomocnika, Pana J. Wołaszewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.
3. Skarżący zarzucił, w szczególności, naruszenie prawa do wolności wyrażania opinii w rozumieniu Artykułu 10 Konwencji w związku z toczącym się przeciwko niemu postępowaniem, które zostało wszczęte na mocy odpowiednich przepisów Kodeksu cywilnego regulujących ochronę dóbr osobistych.
4. 10 listopada 2008 roku Przewodniczący Czwartej Sekcji Trybunału zdecydował o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Zgodnie z Artykułem 29 § 3 Konwencji wydano decyzję o łącznym rozpoznaniu skargi, co do meritum i dopuszczalności.
5. Zarówno skarżący, jak i Rząd załączyli uwagi na piśmie (art. 59 § 1).

STAN FAKTYCZNY

1. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

6. Skarżący urodził się w 1944 roku i mieszka w Kleczewie.

A. Sesja Rady Gminy

7. W rzeczonym czasie skarżący był członkiem Rady Miejskiej w Kleczewie.
8. W dniu 22 marca 2000 roku skarżący, jako członek Rady, wygłosił przemówienie na sesji Rady Miejskiej w Kleczewie. Przedmiotem debaty było głosowanie nad tym, czy Zarząd Gminy odpowiednio wykorzystał środki budżetowe na rok 1999. W tym kontekście skarżący złożył następujące oświadczenie:

„Wszystko co zarząd gminy otrzymuje wkłada do jednego worka; niejasne jest, co ile kosztuje...”

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 22 czerwca 1999 roku, wydatki na inwestycje miały wzrosnąć. Pieniądze miały zostać przeznaczone na modernizację i remont oczyszczalni oraz budowę drogi dojazdowej.”

9. Skarżący miał wątpliwości, czy inwestycja ta została w rzeczywistości przeprowadzona. Odniósł się on również do innego projektu inwestycyjnego, systemu kanalizacji sanitarnej, mówiąc:

„Nie jest jasne ile metrów zostało ukończonych. Jest to ważne ponieważ są to pieniądze publiczne. Każdy wie jak wydawać swoje własne pieniądze, ale jeśli chodzi o pieniądze publiczne, wydaje się ich jak najwięcej.”

10. Następnie skarżący porównał samorząd Kleczewa z sąsiednim samorządem Wilczyna, który dysponując niewielkim budżetem, zdołał wybudować kolektor znacznie mniejszym kosztem. Zdaniem skarżącego stanowiło to przykład gospodarności i dodał:

„I tu jest szok, wykonawca i na pewno z zarobkiem za sumę 660 880 zł, czy to nie jest pranie brudnych pieniędzy w naszej gminie?”

11. Skarżący zadał członkom Zarządu liczne pytania dotyczące budżetu na 1999 rok.
12. Podczas przerwy w posiedzeniu skarżący udzielił wywiadu dziennikarzowi lokalnej gazety, „Ekspresu Powiatowego”.
13. W dniu 24 marca 2000 roku „Ekspres Powiatowy” opublikował artykuł zatytułowany „Gdzie jest milion?” i opatrzony podtytułem „Radny miasta Kleczewa oskarża zarząd gminy o pranie pieniędzy”. Artykuł opisuje :

„Zgodnie z oświadczeniem radnego wygłoszonym na posiedzeniu Rady Miejskiej, milion złotych pochodzący z budżetu gminy z przeznaczeniem na autonomiczną działalność samorządu zniknął ”

Zacytowano w nim następujące oświadczenie złożone przez skarżącego:

„...zrobiłem te wyliczenia, ponieważ coś mi się nie zgadzało, zginął milion złotych i jestem tego pewien. Może Zarząd Gminy pierze brudne pieniądze? Sprawą zainteresuje instytucje kontrolujące samorządy. ”

B. Postępowanie cywilne przeciwko skarżącemu

14. W dniu 10 maja 2000 roku siedmiu członków Zarządu Gminy i Miasta Kleczew wytoczyło powództwo do Sądu Okręgowego w Koninie o naruszenie dóbr osobistych. Domagali się od skarżącego, między innymi, zamieszczenia oficjalnych przeprosin w lokalnej gazecie.
15. W dniu 17 kwietnia 2002 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu stwierdził, że oświadczenia złożone przez skarżącego na posiedzeniu Rady w dniu 22 marca 2000 roku i przekazane prasie były nieprawdziwe i naruszały dobra osobiste powodów (poprzez nadszarpnięcie ich dobrego imienia i reputacji). Sąd stwierdził ponadto, że dobre imię, reputacja oraz wiarygodność powodów miały ogromne znaczenie z uwagi na fakt, że byli oni urzędnikami państwowymi. Sąd nakazał skarżącemu złożenie oficjalnych przeprosin na łamach „Ekspresu Powiatowego” oraz na kolejnym posiedzeniu Rady

Gminy za wypowiedź z dnia 22 marca 2000 roku, która została następnie zamieszczona w „Ekspresie Powiatowym” z dnia 24 marca 2000 roku.

16. W bliżej nieokreślonym dniu skarżący wniósł apelację od wyroku.
17. W dniu 28 listopada 2002 roku Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił częściowo wyrok sądu pierwszej instancji. Sąd stwierdził, że większość oświadczeń wygłoszonych przez skarżącego na posiedzeniu w dniu 22 marca 2000 roku mieści się w granicach dopuszczalnej krytyki i że skarżący, jako reprezentant interesów społeczności lokalnej, miał prawo zadawać krytyczne pytania odnoszące się do sposobu, w jaki Zarząd Gminy dysponuje środkami publicznymi. Sąd stwierdził jednak, że aluzja dotycząca prania pieniędzy, która została wysunięta przez skarżącego na posiedzeniu Rady Gminy, przekroczyła granice dopuszczalnej krytyki. Skarżący naruszył w ten sposób dobra osobiste powodów, ponieważ jego wypowiedź nawiązuje do czynów popełnianych tradycyjnie przez zorganizowane grupy przestępcze. Sąd nakazał skarżącemu złożenie oficjalnych przeprosin za aluzję dotyczącą prania pieniędzy na łamach „Ekspresu Powiatowego” oraz na kolejnym posiedzeniu Rady Gminy.
18. W bliżej nieokreślonym dniu skarżący wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.
19. W dniu 1 sierpnia 2003 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
20. Skarżący odwoływał się od tego postanowienia. W dniu 17 października 2003 roku Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie uznając je za niedopuszczalne.

C. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu

21. W dniu 27 lipca 2007 roku Prokuratura Rejonowa w Koninie wszczęła postępowanie karne przeciwko skarżącemu za składanie fałszywych oskarżeń kierowanych wobec innej osoby przed organem ścigania. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w tej sprawie złożył burmistrz Kleczewa.
22. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu jest w toku.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

Ochrona dóbr osobistych w Kodeksie Cywilnym

23. Artykuł 23 Kodeksu cywilnego zawiera niewyczerpującą listę praw określonych mianem „dobra osobiste”. Stanowi on co następuje:

„Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.”

24. Artykuł 24 Kodeksu cywilnego daje możliwość dochodzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych. Na jego podstawie osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może ona także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, aby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Osoba ta może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia.

25. Na podstawie artykułu 448 Kodeksu cywilnego osoba, której dobra osobiste zostały naruszone może żądać zadośćuczynienia. Przepis ten, w istotnym zakresie, stanowi:

„W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.”

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 10 KONWENCJI

26. Skarżący zarzucił naruszenie artykułu 10 Konwencji, który brzmi następująco:

1. „Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsiębiorstw radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych.
2. Korzystanie z tych wolności pociągających za sobą obowiązki i odpowiedzialność, może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego, ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej.”

A. Dopuszczalność skargi

27. Trybunał uważa, że skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 § 3 Konwencji. Trybunał stwierdza ponadto, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Stanowiska stron

(a) Rząd

28. Rząd uznał, że orzeczenia sądów krajowych stanowiły ingerencję w prawo skarżącego do wolności wyrażania opinii. Stwierdził jednak, że ingerencja ta była uzasadniona w rozumieniu Artykułu 10 Konwencji.

29. Rząd zauważył ponadto, że w toku licznych wewnętrznych postępowań kontrolnych, wszystkie zarzuty dotyczące rzekomych nieprawidłowości w racjonalnym gospodarowaniu środkami publicznymi, na których oparł się skarżący, okazały się bezpodstawne. Rząd przedstawił odpowiednie dokumenty na poparcie niniejszego stanowiska.

30. Rząd stwierdził także, że przeciwko skarżącemu toczy się postępowanie karne w związku z kierowaniem fałszywych oskarżeń i to, biorąc pod uwagę zachowanie skarżącego, winno podważać jego wiarygodność.
31. Rząd stwierdził w konkluzji, że ingerencja w prawo skarżącego do wolności wyrażania opinii może zostać słusznie uznana za „niezbędną” w społeczeństwie demokratycznym, z uwagi na ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz że była ona proporcjonalna w rozumieniu Artykułu 10 § 2 Konwencji.

(b) Skarżący

32. Pełnomocnik skarżącego stwierdził, że władze gminy podejmowały przede wszystkim działania mające na celu uniemożliwienie skarżącemu dostępu do planów finansowych samorządu. Uznał on postępowanie władz gminy za „nieuzasadnione i nieuczciwe”.

2. Ocena Trybunału

(a) Kwestia ingerencji

33. Nie jest kwestią sporną, że orzeczenia sądów krajowych nakazujące skarżącemu opublikowanie oficjalnych przeprosin stanowią ingerencję w prawo do wolności wyrażania opinii. Trybunał nie widzi powodu by uznać inaczej (zobacz, np. *Societe Prisma Presse przeciwko Francji* (dec.) nr 71612/01).

(b) Przewidziana przez prawo

34. Ingerencja odnosząca się do powyższej kwestii była „przewidziana przez prawo” i opierała się na odpowiednich przepisach Kodeksu cywilnego, określających zasady ochrony dóbr osobistych.

(c) Prawnie uzasadniony cel

35. Trybunał przychyła się do argumentacji Rządu, że naruszenie prawa skarżącego do wolności wyrażania opinii służyło osiągnięciu prawnie uzasadnionego celu, mianowicie ochrony dobrego imienia lub praw poszczególnych członków Rady Gminy.

(d) Kryterium niezbędności w społeczeństwie demokratycznym

(i) Odpowiednie zasady

36. Wolność wyrażania opinii jest jednym z filarów demokratycznego społeczeństwa, podstawą jego rozwoju i warunkiem samorealizacji jednostki. Z zastrzeżeniem treści ust. 2, nie może ona ograniczać się do „informacji”, które są odbierane przychylnie albo postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne, lecz obejmuje także te, które obrażają, oburzają lub wprowadzają niepokój. Takie są wymagania pluralizmu, tolerancji i otwartości, bez których „demokratyczne społeczeństwo” nie istnieje. Zgodnie z zapisem Artykułu 10 istnieją pewne odstępstwa od tej swobody, które muszą być jednakże ściśle interpretowane, a potrzeba wszelkich ograniczeń musi zostać przekonująco dowiedziona (zobacz następujące wyroki: *Handyside przeciwko*

Zjednoczonemu Królestwu z dnia 7 grudnia 1976 roku, Seria A nr 24, str. 23, § 49; *Lingens przeciwko Austrii*, 8 lipca 1986 roku, Seria A nr 103, str. 26, § 41; oraz *Jersild przeciwko Danii*, z dnia 23 września 1994 roku, Seria A nr 298, str. 23, § 31).

37. Przymiotnik „niezbędny”, w rozumieniu Artykułu 10 ust. 2, zakłada istnienie „pilnej potrzeby społecznej”. Układające się Państwa dysponują pewnym marginesem swobody w ocenie, czy taka potrzeba istnieje. Podlega on jednocześnie nadzorowi europejskiemu, który obejmuje zarówno ustawodawstwo, jak i decyzje wykonawcze, nawet te wydawane przez niezawisły sąd. Trybunał jest zatem uprawniony do wydania końcowego rozstrzygnięcia w kwestii tego, czy „ograniczenia” dadzą się pogodzić z wolnością wyrażania opinii zagwarantowaną przez artykuł 10 (zobacz cyt. wyż. wyrok w sprawie *Lingens*, str. 25, § 39).
38. Zgodnie z Artykułem 10 ust. 2 Konwencji istnieją jedynie niewielkie możliwości ograniczenia wypowiedzi politycznych lub debaty w kwestiach stanowiących przedmiot zainteresowania opinii publicznej (zobacz *Sürek p. Turcji (n. 1)* [GC], nr 26682/95, § 61, ETPCz 1999-IV), szczególnie gdy zabiera głos wybrany przedstawiciel społeczeństwa (zobacz, *mutatis mutandis*, *Castells przeciwko Hiszpanii*, 23 kwietnia 1992 roku, § 42, seria A nr 236 oraz *Jeruzalem przeciwko Austrii* nr 26958/95, § 38, ECHR 2001-II). Ponadto zakres dozwolonej krytyki w odniesieniu do polityków jest szerszy niż w stosunku do osób prywatnych. W przeciwieństwie do tych ostatnich, politycy w sposób niejako nieuchronny i świadomy pozostają otwarci na kontrolę swych słów i czynów przez dziennikarzy i ogół opinii publicznej, w związku z tym muszą oni wykazywać większy stopień tolerancji (zobacz *Lingens przeciwko Austrii*, wyrok z 8 lipca 1986 roku, Seria A nr 103, s. 26, § 42, *Incal przeciwko Turcji*, wyrok z 9 czerwca 1998 roku, *Zbiór Orzeczeń* 1998-IV, p. 1567, § 54; *Scharsach i News Verlagsgesellschaft przeciwko Austrii*, nr 39394/98, § 30, ETPCz 2003-XI).
39. Wypełniając jurysdykcję kontrolną, Trybunał musi zbadać kwestionowaną ingerencję w świetle całości sprawy, z uwzględnieniem treści wypowiedzi, które zarzuca się skarżącemu oraz kontekstu, w jakim zostały one sformułowane. Trybunał musi ustalić, w szczególności, czy rozważana ingerencja była „proporcjonalna do prawnie uzasadnionego celu” oraz czy uzasadnienie wskazane przez władze krajowe dla jej usprawiedliwienia były „istotne i wystarczające” (zobacz wyżej wymieniony wyrok w sprawie *Lingens*, str. 25-26, § 40, oraz wyrok w sprawie *Barfod przeciwko Danii* z dnia 22 lutego 1989 r., Seria A nr 149, str. 12, § 28). Dokonując tego, Trybunał musi upewnić się, że władze krajowe zastosowały standardy, które pozostawały w zgodności z zasadami zawartymi w Artykule 10 i co więcej, że oparły swoją decyzję na możliwej do zaakceptowania ocenie istotnych faktów (zobacz cyt. wyż. wyrok w sprawie *Jersild*, str. 24, § 31).

(ii) *Zastosowanie powyższych zasad w odniesieniu do niniejszej sprawy*

40. Biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności niniejszej sprawy, Trybunał musi ustalić, czy orzeczenie sądu krajowego, na mocy którego nakazano skarżącemu złożenie oficjalnych przeprosin na łamach „Ekspresu Powiatowego” oraz na kolejnym posiedzeniu Rady Gminy za aluzję dotyczącą prania pieniędzy, stanowiło nieproporcjonalną ingerencję w prawo do wolności wyrażania opinii przysługującą skarżącemu. Innymi słowy, Trybunał musi ocenić, czy środek prawny zastosowany wobec skarżącego odpowiadał „naglącej potrzebie społecznej”, czy był „proporcjonalny do prawnie uzasadnionego celu” oraz czy powody przytoczone przez władze krajowe były „istotne” i „wystarczające”.

41. Trybunał zauważa na początku, że sąd drugiej instancji uznał wszystkie oświadczenia złożone przez skarżącego na posiedzeniu Rady Gminy, z wyjątkiem twierdzenia dotyczącego rzekomego prania pieniędzy, za dopuszczalny element publicznej debaty wchodzący w zakres wolności wyrażania opinii. Trybunał ograniczy zatem swoją analizę do tego twierdzenia.
42. W rzeczonym czasie skarżący był członkiem Rady Gminy. W ramach pełnionej funkcji wygłosił przemówienie w trakcie posiedzenia Rady Gminy, które miało na celu ustalenie, czy Zarząd Gminy odpowiednio wykorzystał środki budżetowe, zgodnie z obowiązkiem ustawowym. Trybunał uważa, że był to najlepszy czas i miejsce, aby poruszyć wszystkie kwestie związane z domniemanymi nieprawidłowościami finansowymi dotyczącymi budżetu gminy. Trybunał przypomina w tym względzie, że korzystanie z wolności wyrażania opinii ma dla każdego duże znaczenie, jest jednak szczególnie istotne dla wybranych przedstawicieli społeczeństwa. Reprezentują oni bowiem swój elektorat, zwracają uwagę na jego problemy i chronią jego interesy. Zatem ingerencja w ich swobodę wypowiedzi wymaga przeprowadzenia dokładnej analizy ze strony Trybunału (zobacz wyrok *Castells przeciwko Hiszpanii*, cyt. wyż., str. 22-23, § 42).
43. Z uwagi na powyższe, Trybunał uważa, że zarzuty skarżącego dotyczące prania pieniędzy były częścią debaty politycznej. Nawet jeśli wypowiedź zawierała ostre słowa krytyki, nie była skierowana personalnie przeciwko konkretnej osobie, lecz przeciwko całemu Zarządowi Gminy, którego członkowie są politykami i, jak wspomniano powyżej, dla których granice dopuszczalnej krytyki są szersze niż dla osób prywatnych. Wybrany przedstawiciel ma właściwie obowiązek zadawać kłopotliwe pytania dotyczące wydatków publicznych oraz dopuszczać się demaskatorskiej krytyki w stosunku do innych polityków odpowiedzialnych za zarządzanie funduszami publicznymi. Ci ostatni muszą wykazać się większą dozą tolerancji niż osoby prywatne, kiedy zostają wystawiani, w otoczeniu politycznym, na złośliwe uwagi dotyczące wykonywania ich obowiązków i prowadzonej polityki (zobacz *mutatis mutandis, Lombardo i inni przeciwko Malcie*, nr 7333/06, § 54, 24 kwietnia 2007 roku). Odwołując się do stanowiska przyjętego w orzecznictwie, Trybunał przypomina, że w celu usprawiedliwienia ograniczeń wypowiedzi politycznych wymagane są bardzo przekonujące przesłanki. Zezwolenie na daleko idące ograniczenia wypowiedzi politycznych w pojedynczych sprawach, miałyby niewątpliwie wpływ na przestrzeganie prawa do wolności wyrażania opinii w ogólności w danym Państwie (zobacz m.in., *Feldek przeciwko Słowacji*, cyt. wyż., punkt 83 oraz *Sürek przeciwko Turcji (nr 1)* [GC], cytowany powyżej, § 61).
44. Trybunał zauważa ponadto, że w przeciwieństwie do spraw takich jak *Sanocki przeciwko Polsce*, nr 28949/03, § 5, z dnia 17 lipca 2007 roku lub *Janowski przeciwko Polsce* [GC] nr 25716/94, § 14, ECHR 1999-I, wypowiedzi skarżącego nie zawierały żadnych obraźliwych uwag *ad personam*.
45. Odnosząc się do przesłanek wskazanych przez sądy krajowe, Trybunał przychyliła się do wyroku sądu drugiej instancji stwierdzającego, że większość oświadczeń złożonych przez skarżącego mieściła się w granicach dozwolonej krytyki i że skarżący, jako reprezentant interesów lokalnej społeczności, miał prawo do zadawania krytycznych pytań odnoszących się do sposobu, w jaki Zarząd Gminy dysponuje środkami

publicznymi. Trybunał uznał również, że strona, która poczuła się urażona słowami skarżącego odwołała się do przepisów prawa cywilnego, które w opinii Trybunału są właściwe w przypadku zniesławienia.

46. Trybunał przypomina wreszcie, że oceniając proporcjonalność ingerencji należy wziąć pod uwagę rodzaj i dotkliwość nałożonego środka prawnego (zobacz np. *Surek przeciwko Turcji (nr 1) [GC]*, cyt. powyżej, § 64 oraz *Chauvy i inni przeciwko Francji, nr 64915/01, § 78, ECHR 2004-VI*). W niniejszej sprawie środek prawny zastosowany wobec skarżącego był stosunkowo łagodny (zobacz § 17 powyżej).
47. Trybunał zauważa jednak, że ani sąd pierwszej instancji ani sąd drugiej instancji nie uwzględniły faktu, że członkowie Zarządu Gminy, którzy pełnią funkcje polityczne, powinni wykazać się większą dozą tolerancji spotykając się ze słowami krytyki. Trybunał stwierdza zatem, że władze krajowe nie wzięły pod uwagę kluczowej roli, jaką odgrywa wolna debata polityczna w społeczeństwie demokratycznym. Nie można więc uznać, że władze krajowe zastosowały standardy zawarte w artykule 10 Konwencji i orzecznictwie Trybunału.
48. Biorąc pod uwagę powyższe kwestie, Trybunał stwierdza, że sądy krajowe przekroczyły wąski margines uznania udzielony państwom członkowskim oraz że nie istniał uzasadniony związek proporcjonalności między zastosowanymi przez nie środkami, a prawnie uzasadnionym celem.
49. Władze nie zdołały zatem osiągnąć właściwej równowagi między, z jednej strony, odpowiednimi interesami dotyczącymi ochrony praw polityków, z drugiej strony, prawem wybranego przedstawiciela do korzystania ze swobody wypowiedzi w kwestii stanowiącej przedmiot zainteresowania opinii publicznej.
50. W tych okolicznościach Trybunał stwierdza, że ingerencja w korzystanie przez skarżącego z prawa do wolności wyrażania opinii nie była „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym” w znaczeniu Artykułu 10 ust. 2 Konwencji.
51. Miało zatem miejsce naruszenie Artykułu 10 Konwencji.

II. ZARZUCANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 13 KONWENCJI

52. Skarżący zarzucił także naruszenie Artykułu 13 w związku z odmową przyjęcia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania.
53. Trybunał uznał już, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, na mocy których sąd krajowy najwyższej instancji może odmówić przyjęcia do rozpatrzenia nieuzasadnionej skargi kasacyjnej lub skargi kasacyjnej, która nie podnosi istotnych kwestii prawnych, są zgodne z powszechnym obowiązkiem zapewnienia skutecznego środka odwoławczego na podstawie Artykułu 13 Konwencji (zobacz np. *Zmaliński przeciwko Polsce*, (dec.) nr 52039/99, 16 października 2001 roku).
54. Z powyższego wynika, że skarga ta jest oczywiście nieuzasadniona i musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 §§ 3 i 4 Konwencji.

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

55. Artykuł 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

56. Skarżący domagał się kwoty 100,000 euro z tytułu szkody niemajątkowej.

57. Rząd uznał roszczenie skarżącego za wygórowane i wystąpił o jego oddalenie.

58. Trybunał nie dostrzega żadnego związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem, a rzekomą szkodą pieniężną, dlatego też oddała to roszczenie. Z drugiej strony, Trybunał przyznaje skarżącemu sumę całkowitą w wysokości 1,000 euro za poniesioną szkodę niemajątkową.

B. Koszty i wydatki

59. Skarżący, który był reprezentowany przez pełnomocnika, żądał także 38,984.56 polskich złotych za poniesione koszty i wydatki, w tym 4,200 zł za koszty zastępstwa procesowego przed Trybunałem. Skarżący przedstawił dwie kopie rachunków, z których wynika, że zapłacił swojemu pełnomocnikowi kwotę 400 zł.

60. Rząd podobnie uznał roszczenie za wygórowane i wystąpił o jego oddalenie.

61. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest upoważniony do zwrotu kosztów i wydatków w takim zakresie, w jakim wykazano, że zostały one rzeczywiście i z konieczności poniesione i były uzasadnione, co do łącznej sumy. W niniejszej sprawie, ze względu na posiadane informacje i powyższe kryteria, Trybunał uznaje za zasadne przyznanie sumy 1,000 euro za postępowanie przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

62. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ, TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę na podstawie Artykułu 10 Konwencji za dopuszczalną, a pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
2. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 10 Konwencji.
3. *Stwierdza*,
 - (a) że pozwane Państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku, zgodnie z Artykułem 44 § 2 Konwencji, następującą kwotę, po kursie obowiązującym w dniu rozliczenia:
 - (i) 1,000 euro (tysiąc euro) z tytułu zadośćuczynienia za poniesioną szkodę niematerialną powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę
 - (ii) 1,000 euro (tysiąc euro) w związku z kosztami i wydatkami powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę

- (iii) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od tych kwot odsetki zwykłe według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim oraz obwieszono pisemnie dnia 2 lutego 2010 roku, zgodnie z Regułą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş Araci
Zastępca Kanclerza Sekcji

Nicolas Bratza,
Przewodniczący